

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
" pol leta 1 " 60 "
" četrť leta — " 80 "
Naročnina se pošilja
opravništvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez posebne
naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, neplačani
listi se ne sprejemajo. —
Za oznanila se plačuje od
navadne vrstice, če se
natise enkrat, 8 kr., dvakrat
12 kr., trikrat 16 kr.,
in vsakokrat za kolek
30 kr.

Pogled na Špansko.

Več ko 40 let se vojskuje junaško katoliško ljudstvo na Španskem za svoje starodavne politične in verske pravice. Nasprotnik mu je, kakor pri nas, liberalizem, ki je začel s tem, da je pokrajinam starodavne pravice samouprave vzel, potem pa tudi cerkvenega premoženja in cerkvenih pravic se lotil in tako ubogo Špansko pahnil v grozni prepad, iz kterega se dozdej ni moglo izkoptati.

Ker so si razmere na Španskem in v Avstriji v mnogem oziru jako podobne, bode mikalo vsacega, poznati vrlo ljudstvo, ki se že toliko let za pravo svobodo poganja. —

Vse, karkoli na Španskem želi miru, pravega reda in pravice, spada k mogočni stranki Karlistov. Karlist pomenja na Španskem to, kar pri nas — federalist, prijatelj deželnih, starodavnih pravic, ktere pa liberalizem povsod deželam krati in v središče tlači, da večina tujih ljudi deželam pravico meri. — Karlisti so se na Španskem v tistem hipu začeli, ko je nezmožni, slabotni kralj Ferdinand VII. (od l. 1808—1833.) v svoji zaslepljenosti pokrajinam (provincijam) starodavne pravice vzel, in ustav (Verfassung) od leta 1812 na vrat na nos preklial. In veste, kedaj da je to storil? To je storil brž potem, ko je ljudstvo po 6letnih krvavih bojih za njegove vladarske pravice zmagalo nad Napoleonom I., ki je svojevoljno Ferdinanda VII. odstavil in svojega brata Jožefa Španjcem za kralja vsilil bil. Kralj je sicer l. 1820 primoran bil, ustav potrditi, ali — bilo je prepozno! Stranka „liberalcev“, ki še tačas ni brezverska bila, marveč je le ustav proti kraljevim pokvekam „serviles“ branila, ni več kralju zaupala, ampak ga je hotela po vsaki ceni odpraviti. Katoliško ljudstvo še pa tudi zdaj nehvaležnega kralja proti „liberalcem“, ki so kmalu začeli rogove brezverstva kazati, brani, ker je mislilo, da si pod kraljevo obrambo

najlože svoje pravice varuje. Ker je tudi narodni zastop (Cortes) z „liberalci“ vlekel, nastane v deželi občen razdor, kteremu so slednjič Francozi l. 1832. konec storili. Kralj pa ni vedel nič boljšega storiti, kakor da je zoper premagane „liberalce“ divjal in s tem nezadovoljnost podžigal.

Slednjič stori še največo bedarijo, ki je izvir vseh nesreč na Španskem noter do dnešnjega dne. Bil je trikrat že udovec brez otrok. Oženi se četrtočas in vzame Kristino, hčer Franca I., Sicilijanskega kralja. Prvorojeni otrok mu je bila hčer Izabela, in na prigovarjanje pretkane kraljice Kristine prekličie nespametni kralj postavo, vsled ktere so bili le možaki kraljeve rodovine postavni nasledniki na španskem prestolu. Nja brat Don Karlos V. je bil edini postavni naslednik, ki je slovel kot pošten katoličan in prijatelj ljudstva, v kterega je tudi ljudstvo vse zaupanje stavilo in želno pričakovalo, da vladno kormilo v roke vzame. Po nespameti brata Ferdinanda VII. je bil odstranjen, vladarska pravica je pa prešla na hčer Izabelo. Leta 1833. umrje Ferdinand VII. in narodni zastop obljubi triletnemu otroku Izabeli udanost! Od tega časa je ljudstvo v 2 tabora razcepljeno: Karlisti branijo moški kraljevi rodovini vladarsko pravico; drugi pa so razcepljeni v toliko strank, kolikor je strankarskih kolovodij, ki skušajo drug za drugim oblast zadobiti.

Če je kedaj resnica bila, da naj žena v kuhinji, pri otrocih in — pri kolovratu ostane, se je to še posebno na Španskem pokazalo! Za čas, ko je Izabela alj prav za prav njena mati Kristina vladala, pridobili so „liberalci“ in vladoželjni generali vedno večjo oblast. Proti samovolju teh sebičnikov, ki nimajo ne glave ne srca za blagor ljudstva, ki so Špansko pogreznil v neizmerne dolgove, so se Karlisti mnogokrat vzdignili, pa vselej premagani bili, ker je vojaška oblast v rokah vlade. Bolj ko je liberalna stranka pod medlo vladno ženske močna postajala, bolj predrzno je

tudi postopala. Slednjič sta se generala Serrano in Prim naravnoč proti kraljici zarotila in sta z morskim poveljnikom Topete v zvezi njeno armado zmagala. Izabela se je l. 1870 vladarstvu odpovedala in pravico svojemu sinu Alfonzu odstopila.

Od tega časa je na Španskem vse po koncu. Republiko so napravili, pa z republiko ne gre, ker nočejo pokrajine plesati po piščalki liberalcev v Madridu. General Prim je torej šel mešetarit in kralja iskat. Bismark mu je bil obljubil pruskega princa Leopolda; to pa je Napoleona III. razkačilo, ker ni hotel nasprotnika za hrptom — na Španskem — imeti. Iz tega je navstala nemško-francoska vojska. Slednjič se usmili ital. kralj Viktor Emanuel mešetarja in mu ponudi svojega sina Amadeo za kralja. Ta pride in — kmalu zopet odide, ker ni mogel strank pod en klobuk spraviti. Mešetar Prim je pa bil umorjen!

Od leta 1870 je razvil prapor ljudske svobode Karlos VII. (rojen 30. marca 1848), sin kraljeviča Joana, in vnuk Karlosa V., katerega je kratkovidni brat Ferdinand VII. bil odstranil. Karlos VII. je še le 26 let star, in kakor ga popisuje dopisnik v „Köln. Zeitg.“, ki je lani sam ž njim govoril, mož visoke, šibke postave, lepega, prijaznega obličja, in kar je največ vredno, poštna duša. Brž ko je ljudstvo pod nja prapor stopilo in se je boj začel, zagotovil je pokrajinam starodavne pravice in obljubil vladati po krščanski pravici, ki daje vsakemu svoje, narodom kakor tudi kat. cerkvi. —

Ljudstvo se vojskuje tako pogumno, da poveljnik republike, Serrano, ničesar ne premore. Čuje se celo že, da se misli s kraljem pogoditi, kar bi se ve da najboljše bilo. Bodo li junaški Španci dosegli mir in svobodo po 40 letnem trudu? Vse kaže, da bodo, ako jim liberalna potuhnjenost državnikov sreče ne spodkopa. Karlos je federalist in kat. cerkvi zvest sin; ravno to je pa trn v peti sedanjim liberalcem, ki ne privošijo narodom in deželam svobode, ampak hočejo po svojem kopitu vse imeti: narode, dežele in še posebno kat. cerkev, ktera uči, da ni samo posvetna oblast od Boga, marveč tudi in to v prvi vrsti duhovna, ki uči in napeljuje narode Bogu služiti in se zveličati.

Kot avstrijski, kat. federalisti želimo toraj, da zmaga Karlos VII., ker zmaga ž njim pravica dežel in katoličanov, ki so do grla siti — liberalnega samovolja!

Cerkvene zadeve.

Katol. pol. društvo v Konjicah sklenilo je v zboru 12. t. m. pismo udanosti mil. knezu in škofu Lavantinskemu. Pismo med drugim pravi: „Po svoji moči smo si, kolikor največ mogoče,

prizadevali, katoliških poslancev na Dunaj zvoliti, da bi pri nas Pruskim enakih postav (zoper kat. cerkev) ne napravili. Naše prizadevanje se nam ni posrečilo.*) Česar smo se že pred volitvami toliko bali, to se če zdaj zgoditi. Zbornica poslancev je predloge novih „verskih“ postav — krepkemu ugovarjanju „pravne“ stranke kljub — že sprejela. — Podoba je, da na parlamentarni poti ni več mogoče zabraniti, da bi si predlogi postavne moči ne zadobili.“ Potem izreka društvo trdno voljo, z božjo pomočjo zvesto ostati v vzajemni obrambi pravic sv. kat. cerkve, ter se zahvaljuje svetemu Očetu za prekrasno encikliko v zadevi „verskih“ predlog, kakor tudi preč. škofom, ki v pismu in besedi sv. cerkvi nje pravice branijo.

Misijon v Zrečah se je tihi teden, od 22—29. marca v občno zadovoljnost in velik dušen prid prav lepo in redno dovršil. Misijonska voditelja, duhovnika iz družbe Jezusove, sta se vernikom tako prikupila, da je cvetno nedeljo po blagoslovljenju misijonskega križa, ko so misijonar od vernikov slovó jemali, splošen jok po cerkvi nastal. Dopisnik v „Danici“, ki nas je prosil nja dopis posneti, piše ob koncu: „Presrečna hvala gg. misijonarjem, g. župniku in vsem, ki so k misijonu pripomogli, med njimi tudi g. učitelju, da je tako skrbno pomagal otrokom, sv. misijona se vdeležiti, in da je temu času primerno z ubranim petjem misijonsko svečanost povzdigoval. (Srečna res fara in mladež, ki ta čega učitelja ima. Vredn.) Enaka hvala g. županu M. G. za njegovo obilno skrb, da se je med sv. misijonom tudi zunej cerkve lepi mir ohranil!

Delitev sv. zakramenta birme. Milost. knezo-škof Lavantinski bodo v tem letu v naslednjih farah zakrament sv. birme delili: 16. aprila v Slivnici pri Mariboru; 26. aprila v Framu; 9. maja v Zgornji Ponikvi; 10. v št. Jurju; 11. v št. Janžu; 12. v št. Martinu pri Šaleku; 13. v Škalah; 14. v Šoštanj; 15. v Zavodnjih; 16. maja v Belih vodah; 7. junija pri sv. Antonu v Slov. goricah; 8. pri sv. Jurju na Ščavnici; 9. pri Mali Nedelji; 10. v Ljutomeru; 11. pri sv. Križu poleg Ljutomera; 12. v Veržeju; 13. v Kapelah pri Radgoni; 14. v št. Petru pri Radgoni; 18. junija v Cirkovicah; 27. julija na Črni gori pri Ptuj; 28. pri sv. Lovrencu na Dravskem polji; 29. julija pri št. Janžu na Dravskem polji; 22. avgusta pri sv. Rupertu nad Laškim; 23. na Laškem; 24. pri sv. Marjeti; 25. pri sv. Jederti; 26. na Dolu; 27. v Terbovljah; 28. v Širjah; 29. v Loki; 30. v Razborji; 31. v Jurjevem kloštru; 1. septembra pri

*) Krivi so namreč Seidlnove volitve sicer-katoličani mariborskega in bistriškega okraja, ki še menda zdaj ne vedo, da ima veliko odgovornost pri Bogu in greh na svoji vesti, kdor v tacihi časih, kakor so sedanji, liberalca voli, nasprotnika cerkve. Vredn.